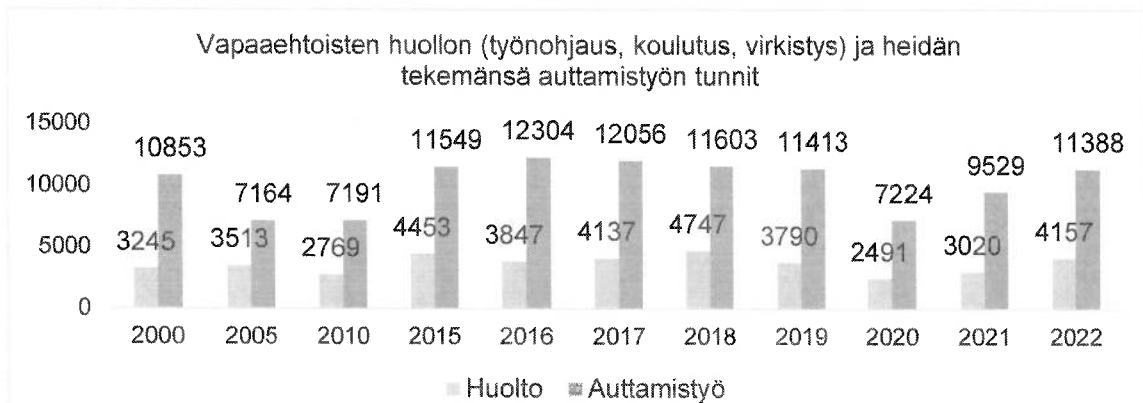

NEUVOKKAAN TOIMINTARAPORTTI VUODEN 2022 KULTTUURIVÄÄRTITOIMINNASTA JA TOIMINTAENNUSTE VUODELLE 2023

MIELI Rovaniemen seudun mielenterveys ry:n ylläpitämä Rovaniemen Neuvokas ja sen Suomen pohjoisin vapaaehtoistyönkeskus toteuttaa vapaaehtoistyön keinoin kulttuuriväärtitoimintaa Rovaniemen kaupungin sivistyslautakunnalle tehdyn sopimuksen mukaisesti. Neuvokkaan toiminnan päämääränä on edistää järjestö- ja vapaaehtoistyön keinoin asukkaiden hyvinvointia, mielenterveyttä ja osallisuutta sekä vähentää yksinäisyyttä ja syrjään jäämistä Rovaniemellä. Neuvokkaan vapaaehtoisten tekemä vapaaehtoistyö ei ole ammatillista palveluiden tuottamista, vaan se täydentää julkisia palveluja.

Vapaaehtoistyön suorittavat Neuvokkaan vapaaehtoisrenkaassa toimivat kulttuuriväärtit ihmiseltä – ihmiselle periaatteella. Vapaaehtoistyöhön osallistuminen tapahtuu kunkin kulttuuriväärtin omasta vapaasta tahdosta ja ilman rahallista korvausta. Näitten toimintaperiaatteitten vuoksi tuotteen saatavuus on käsiteltävä väljän aikataulun perusteella olemassa oleviin resursseihin nähden. Palvelun laatua seurataan säännöllisesti järjestettävien ryhmätyönohjauksien, henkilökohtaisen ohjauksen ja asiakaspalautteen perusteella.

Raportointivuonna 2022 Rovaniemen Neuvokkaan 218 aktiivista vapaaehtoisten teki yhteensä 11 388 vapaaehtoista auttamistyon tuntia. Laadukkaalla ammatillisella vapaaehtoisten huolenpidolla edistettiin vapaaehtoisten jaksamista, pidettiin yllä innostusta toimintaan sekä tuettiin edelleen kiinnittymistä yhteisöön. Vapaaehtoisten huolenpitoon sisältyivät säännöllinen ryhmätyönohjaus, erilaiset vapaaehtoistyötä tukevat koulutukset sekä virkistystapahtumat. Huolenpitoon vapaaehtoiset osallistuivat yhteensä 4 157 tuntia.

Taulukko 1. Vapaaehtoisen auttamistyon ja vapaaehtoisten huollon tuntimäärät vuosina 2000-2022.

Koronarajoitusten jälkeinen hiljalleen aktivoituminen

Kulttuuriväärti-toiminta koostuu ohjelmarenkaan vierailuista eri toimijoiden toiminta- ja palveluyksiköissä ja ns. kulttuurikaveritoiminnasta, jonka avulla tuetaan ja rohkaistaan niitä ihmisiä kulttuurin pariin, jotka tarvitsevat kaveria rinnalleen kulttuurieroihin. Alkuvuosi 2022 jatkui edelleen koronan vaikuttaessa toimintojen organisointiin ja toteutukseen. Tämä näkyi asukkaiden arkuutena lähteä kulttuuritapahtumiin ja palata kohti "normaalia". Raportointivuotena kulttuuriväärtiesiintyjät toteuttivat yhteensä 310 ohjelmatuokiota, joihin osallistuttiin yhteensä 7 026 kertaa. Ohjelmatuokioiden määrä kasvoi 55 % vuoteen 2021 verrattuna ja niihin osallistumiskerrat 45 %.

Kulttuuriväärtien tekemät saattamiskeikat ovat hiljalleen lisääntyneet korona ajan jälkeen. Vuonna 2022 toteutui 56 keikkaa. Keikkojen määrä kasvoi 24 % vuoteen 2021 verrattuna. Lähtemisen kynnyksestä on madallettu järjestämällä ns. Kaikukortti ryhmälähtöjä.

Vapaaehtoisten palautteiden mukaan vapaaehtoisista 85 % näki, että esiintymiskeikoilla on tuotu piristystä ihmisten päivään (n66). Kohteiden palautteita kulttuuriväärtikeikoista: "Sellaisiakin asiakkaita saadaan yhteisiin tiloihin osallistumaan, jotka haluavat enimmäkseen olla omassa huoneessa." ja "Esiytykset ovat vuorovaikutteisia ja tuovat tärkeitä muistoja asukkaille."

Myös kaikille avointa kulttuuritapahtumatoimintaa saatiin käynnistettyä vuoden 2022 aikana. Toukokuussa järjestettiin torilla kulttuuriväärtiesiintyjien toimesta ns. Kevät Kimara – tapahtuma, jossa oli elävää musiikkia ja näytelmä. Tapahtumaan osallistui 180 henkilöä. Kevät Kimara -tapahtumasta kerätyn osallistujapalautteen (n83) mukaan tällaiset tapahtumat ovat tärkeitä (96 %:a vastanneista.) Vastanneista 89 % koki tällaisten tapahtumien tukevan omaa jaksamistaan.

Kuva 1. Kevät Kimara-tapahtuma torilla toukokuussa 2022.

Kaikukortti -toiminta osana kulttuurisen hyvinvointityön edistämistä

Kansalaistalo toimii raportointivuonna edelleen yhtenä suurimmista korttien jakelupisteistä. Kaikukortteja jaettiin tai uusittiin yhteensä 272 kpl (vuoden 2021 kokonaismäärä oli 261 kpl). Uusia kortin hakijoita oli 114. Jokainen kortin saanut kohdattiin kartoittaen elämäntilannetta etsivällä työotteella. Hakijoita ohjattiin samalla heille sopivien palvelujen ja toimintojen piiriin.

Kaikukorttilaisten ”ryhmälähtöjä” järjestettiin myös vuonna 2022. Keväällä aloitettiin yhteistyö Etsivän kulttuurin vanhustyön ja kulttuurilähte -hankkeen kanssa. Yhteistyössä järjestettiin toukokuussa Kaikukorttia käyttävien ikäihmisten tapahtuma Kulttuuritalo Korundiin ja heinäkuussa Kotiseutumuseoon. Tavoitteena näillä tapahtumilla on tutustuttaa nämä kaksi kohderyhmää toisiinsa kulttuurin parissa, jotta ikäihmisten kynnyksistä lähtee kulttuurin pariin yhdessä kulttuurikaverin kanssa madaltuisi. Syyskaudella toteutuivat ryhmälähdöt Arktikumiin ja Taidegalleria Villa Vinkkeliin.

Kaikukortti edistää asukkaiden osallisuutta ja hyvinvointia tehdyn kyselyn mukaan

Vuoden aikana toteutettiin hyvinvointikysely Kaikukorttia uusineille henkilöille, vastauksia saatiin 133 henkilöltä. Vastanneista (n133) 91 % oli sitä mieltä, että Kaikukortti on lisännyt osallistumisen mahdollisuuksia. 96 % vastaajista oli sitä mieltä, että Kaikukortti on lisännyt heidän hyvinvointiaan. Osallistumisen esteinä vastaajat mainitsivat koronan (6 vastausta) ja kaksi vastaajista viittaasi oman terveydentilan estäneet osallistumistaan. Kolmessa vastauksessa ei koettua hyvinvoinnin lisääntyneen johtuen koronasta (2 vastausta) ja omasta terveydentilasta (1 vastaus).

Syksystä 2022 alkaen erityisesti kulttuuriväärtiesiintyjien keikat ja osallistujamäärät alkoivat kasvaa ihmisten löytäessä takaisin kulttuuritoimintaan. Edelleen osallistumisissa näkyy ihmisten koronapelko ja koronan jälkeinen arkuus lähtee ryhmässä tapahtuvaan toimintaan mukaan. Asukkaissa ja myös järjestötoiminnassa on havaittavissa koronan aikana toiminnasta irtautumisen vaikutukset siten, ettei kaikki palaa koronaa edeltävään toimintaan entiseen tapaan. Toisaalta koronarajoitukset ovat aktivoineet uusia ihmisiä tulemaan mukaan yhteisölliseen toimintaan, sekä hakemaan mielekästä tekemistä ja mahdollisuuksia auttaa toisia. Neuvokkaan toiminnassa on nähtävissä koronan aiheuttamaa sosiaalisen kanssakäymisen sekä aktiivisen toimijuuden ja osallisuuden jättämän velan purkautumista, mutta osa on jäänyt kodin ”turvaan”.

Toiminnalle asetetut tavoitteet ja toteuma vuodelle 2022:

Suoritteet	Toteuma 2019	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Tavoite 2022
Kulttuuriväärtiesiintyjien ohjelmatuokiot	348	167	200	310	250
Kulttuuriväärtiesiintyjien kuulijat/vuosi	6630	4489	4 859	7 026	6000
Kulttuuriväärtien saattamiskeikat vuodessa	86	30	45	56	100
Saattajakeikoille osallistuneet tuetut henkilöt	206	71	133	188	300
Jaetut Kaikukortit	-	188	261	272	200

Taulukko 2. Palvelusopimuksen tavoitteet ja tavoitteiden toteuma vuosilta 2018-2022 toteuma ja toiminnalle asetetut tavoitteet vuodelle 2022.

Vuoden 2023 kolmen ensimmäisen kuukauden toiminta ja ennuste loppuvuodelle

Tammi-maaliskuussa kulttuuriväertitoiminta on jatkunut edellisen vuoden lopun tavoin aktiivisena. Edellisen vuoden vastaavaan koronan väröttämään ajanjaksoon verrattuna toiminta- ja osallistujamäärät ovat melkein kaikkien tavoitteiden osalta vähintään tuplaantuneet. Mikäli toiminta jatkuu alkuvuoden tavoin, vuodelle 2023 asetetut tavoitteet tullaan saavuttamaan. Kulttuuriväertien saattamiskeikkojenkin osalta on nähtävissä positiivista kasvua.

Suoritteet	Toteuma 1-3/2022	Toteuma 2022	Toteuma 1-3/2023	% tavoitteesta	Tavoite 2023
Kulttuuriväertiesiintyjien ohjelmatuokiot	34	310	69	27,6 %	250
Kulttuuriväertiesiintyjien kuulijat/vuosi	871	7 026	1553	31,1 %	5000
Kulttuuriväertien saattamiskeikat vuodessa	6	56	14	14,0 %	100
Saattajakeikoille osallistuneet tuetut henkilöt	35	188	86	28,7 %	300
Jaetut ja uusitut Kaikukortit		272	125	62,5 %	200

Taulukko 3. Palvelusopimuksen tavoitteet vuodelle 2023 ja tavoitteiden toteuma tammi-maaliskuulta, sekä vertailu vuoteen 2022.

Maaliskuun loppuun mennessä on jaettu ja uusittu Kaikukortteja yhteensä 125. Näistä uutena myönnettyjä kortteja oli 28 ja uusittuja kortteja 97. Kaikukortin siirtymä hyvinvointialueella on tuottanut epäselvyyttä Kaikukorttien jakamiseen ja saamiseen. Kansalaistalolle on ohjattu hakemaan Kaikukorttia, vaikka hakijalla ei ole ollut edellytettyä asiakkuutta. Ohjausta ovat tehneet eri toimijat. Kaikukortin saamattomuus on odotetusti tuottanut mielipahaa.